Cuộc khủng hoảng mang tính hệ thống của nước Anh

Bởi Frank , 28 Tháng 7 2026

Cuộc khủng hoảng mang tính hệ thống của nước Anh

Đáng để lắng nghe những gì George Galloway nói khi ông vạch ra quỹ đạo tự hủy hoại của hệ thống Anh.

Bởi Lorenzo Maria Pacini – Bị kiểm duyệt tại EU

Một chính trị gia lưu vong

Vào ngày 27 tháng 9, năm 2025, các nhân viên chống khủng bố đã chặn một người đàn ông ngoài bảy mươi tuổi và một phụ nữ ngoài bốn mươi tuổi tại Sân bay Gatwick. Cảnh sát Metropolitan xác nhận rằng việc kiểm tra được thực hiện theo Lịch trình 3 của Đạo luật Chống khủng bố và An ninh Biên giới 2019, rằng không ai trong số họ bị bắt và sau khi hoàn tất kiểm tra, cả hai đều được phép tiếp tục hành trình. Người đàn ông là George Galloway, một thành viên bảy nhiệm kỳ của Hạ viện; người phụ nữ là vợ ông, Putri Gayatri Pertiwi, phó chủ tịch Đảng Công nhân Anh. Họ đến từ Moscow qua điểm trung chuyển ở Abu Dhabi. Theo lời kể của Galloway, cuộc kiểm tra kéo dài chín giờ, trong đó điện thoại và máy tính xách tay của ông bị tịch thu và ông bị hỏi về quan điểm của mình đối với Nga và Trung Quốc.

Galloway đã không trở lại Vương quốc Anh kể từ đó. Ngày nay, ông tổ chức chương trình hàng tuần của mình từ Malaysia, Nga và Trung Quốc – một chương trình lưu diễn từ nơi mà ông mô tả, không có vẻ gì là mỉa mai, là nơi lưu đày của mình. Vào tháng 6 năm 2026, ông tuyên bố từ nước ngoài rằng ông sẵn sàng trở lại với tư cách thủ tướng, đề xuất một kế hoạch kinh tế 5 năm dựa trên việc phục hồi sản xuất và đào tạo nghề, hỗ trợ nông dân và ngư dân, đồng thời bác bỏ rõ ràng các mục tiêu phát thải ròng bằng không và chính trị bản sắc. Tuy nhiên, Đảng Công nhân chỉ có tám ủy viên hội đồng thành phố trong số hơn 18.000 người. Khoảng cách giữa tham vọng này và khả năng thực tế để đạt được nó không phải là một chi tiết nhỏ: đó là điểm mấu chốt phân tích trung tâm của toàn bộ hiện tượng.

Chính khoảng cách này làm cho trường hợp này đáng được quan tâm. Galloway không phải là ứng cử viên cho chức Thủ tướng; ông không phải là mối đe dọa đối với bối cảnh chính trị Anh. Ông là một thứ khác: một phong vũ biểu cực kỳ nhạy cảm ghi nhận những áp lực nội bộ trong hệ thống chính trị Anh – những áp lực mà các thể chế của hệ thống dường như ngày càng miễn cưỡng thừa nhận. Các phân tích của ông thường chỉ ra những vết nứt thực sự trong một hệ thống mà những mâu thuẫn và vấn đề nghiêm trọng đang trở nên rõ ràng hơn.

Thâm hụt tính hợp pháp

Hãy bắt đầu với một sự thật không cần giải thích phức tạp. Vào ngày 20 tháng 7 năm 2026, Andy Burnham trở thành thủ tướng thứ bảy của Vương quốc Anh trong một thập kỷ, sau khi nhận được sự ủng hộ của 379 trong số 403 nghị sĩ Lao động mà không gặp bất kỳ sự phản đối nào. Ông đã trở lại Hạ viện chỉ năm tuần trước đó nhờ một cuộc bầu cử phụ tại khu vực bầu cử Makerfield. Ông thay thế Keir Starmer, người vào tháng 7 năm 2024 đã giành được đa số 172 ghế với tỷ lệ phiếu phổ thông thấp nhất từng đạt được bởi một chính phủ đa số kể từ khi bắt đầu ghi chép vào năm 1830, và tỷ lệ tín nhiệm của ông đã giảm xuống khoảng -46% ngay từ tháng 11 năm 2025. Cuộc tổng tuyển cử tiếp theo dự kiến diễn ra sau ba năm nữa.

Mọi bước trong chuỗi này đều hoàn toàn phù hợp với Hiến pháp. Một đảng cầm quyền có thể thay thế lãnh đạo của mình – và do đó, thủ tướng – mà không cần tham vấn cử tri; đây là thông lệ tiêu chuẩn trong hệ thống Westminster, không phải một vụ bê bối. Tuy nhiên, tính đúng đắn về hiến pháp và tính hợp pháp chính trị là hai khái niệm khác nhau, và trong một thập kỷ nay, hệ thống Anh đã dần dần xói mòn yếu tố thứ hai trong khi tuân thủ nghiêm ngặt yếu tố thứ nhất. Ba trong số bảy thủ tướng gần đây nhất đã lên nắm quyền thông qua các cơ chế nội bộ đảng thay vì thông qua tổng tuyển cử. Việc thành lập chính phủ ngày càng tách rời khỏi hành động bỏ phiếu – một hiện tượng cũng được lặp lại ở các quốc gia khác.

Phản ứng của Galloway trước tình huống này rất kịch tính: ông tự đề cử mình làm thủ tướng từ một trường quay truyền hình ở Đông Nam Á. Nhưng tính kịch đó đóng vai trò như một lời bình luận về tình trạng tiềm ẩn. Nếu Burnham có thể chuyển từ thị trưởng lên Phố Downing trong năm tuần, nhờ một khu vực bầu cử an toàn và một lễ đăng quang không bị tranh chấp, thì ý tưởng về một ứng cử viên thủ tướng không được bầu đã được chính đảng cầm quyền bình thường hóa. Galloway không phát minh ra một thủ tục mới; ông nhại lại nó, với tài hùng biện thực sự hấp dẫn.

Sự phân biệt của Max Weber giữa tính hợp pháp và tính hợp lệ cung cấp khuôn khổ giải thích phù hợp nhất, bởi vì một hệ thống có thể duy trì tính hợp pháp thủ tục hoàn hảo trong khi câu chuyện củng cố tính hợp lệ của nó dần dần mất đi nội dung. Điều duy trì sự sống cho một nền dân chủ nghị viện không chỉ là sự công bằng của các quy tắc, mà là niềm tin phổ biến rằng bỏ phiếu tạo ra những hậu quả thực sự. Khi có sáu lần thay đổi thủ tướng trong vòng mười năm – hầu hết mà không cần đến các cuộc bỏ phiếu – và khi chính sách kinh tế về cơ bản không thay đổi qua tất cả những thay đổi này, niềm tin đó bị xói mòn bởi kinh nghiệm chứ không phải bởi tranh luận lý thuyết.

Nền tảng kinh tế

Sự căng thẳng có cơ sở kinh tế, và ở đây bằng chứng là rõ ràng. Nợ ròng của khu vực công Anh ở mức 93,8% GDP vào cuối tháng 3 năm 2026, mức chưa từng thấy kể từ đầu những năm 1960. Lợi suất trái phiếu chính phủ kỳ hạn 30 năm đã tăng khoảng 100 điểm cơ bản trong năm qua, từ 4,5% lên khoảng 5,5%, với đỉnh 5,7% vào tháng 9 năm 2025 – mức cao nhất kể từ năm 1998. Lợi suất trái phiếu kỳ hạn 10 năm duy trì ở mức khoảng hoặc trên 5% trong phần lớn tháng 5 năm 2026 – mức cao nhất kể từ cuộc khủng hoảng tài chính – trước khi xung đột ở Trung Đông đẩy chúng lên mức chưa thấy kể từ tháng 7 năm 2008. Viện Nghiên cứu Tài khóa lưu ý rằng Vương quốc Anh đã ghi nhận thâm hụt cơ bản mỗi năm kể từ năm 2002–03.

Số học này tiết lộ một vòng luẩn quẩn, mà các nhà phân tích thu nhập cố định đã mô tả rõ ràng: lợi suất cao hơn làm tăng chi phí trả nợ; điều này làm xấu đi vị thế tài khóa; vị thế tài khóa xấu đi làm giảm tính linh hoạt tài khóa; tính linh hoạt giảm làm tăng lo lắng của nhà đầu tư; và sự lo lắng này đẩy lợi suất trở lại. Và bạn có nó: cơ chế này tự duy trì và phần lớn không bị ảnh hưởng bởi đảng nào nắm quyền.

Tuy nhiên, bức tranh phân phối còn ảm đạm hơn nhiều so với dữ liệu tổng hợp gợi ý. Theo dữ liệu từ Retail Economics, trong số các hộ gia đình có thu nhập thấp hơn, thu nhập khả dụng tùy ý – sau các chi phí thiết yếu – đã giảm 2,1% từ sau cuộc bầu cử chính phủ Lao động vào tháng 7 năm 2024 đến đầu năm 2026. Đối với 40% hộ gia đình nghèo nhất, thu nhập vẫn thấp hơn mức của năm 2019. Mức tăng 0,6% trong

quý đầu năm 2026 đã được trình bày như một kết quả tích cực – một thước đo cho thấy kỳ vọng đã được hiệu chỉnh lại đến mức nào đối với một nền kinh tế mà trong thập kỷ trước đại dịch, tăng trưởng trung bình 2% hàng năm.

Đây là nền tảng vật chất mà trên đó sự biến động chính trị dựa vào. Anh không chỉ trải qua một cuộc khủng hoảng niềm tin vào một chính phủ cụ thể; họ đang phải đối mặt với hậu quả chính trị của hai thập kỷ mà hộ gia đình trung bình đã ngừng trở nên giàu hơn, trong khi năng lực tài khóa của nhà nước bị thu hẹp và các nghĩa vụ của nó mở rộng. Các thủ tướng đang bị "ngốn" với tốc độ khoảng một người mỗi mười bảy tháng vì không ai trong số họ có thể thay đổi con số này trong vòng một chu kỳ bầu cử, và mỗi người đều bị tiêu diệt về mặt chính trị trong nỗ lực thực hiện điều đó. Sự sụp đổ gần như không thể tránh khỏi.

Quyền lực an ninh và giới hạn của sự bất đồng chính kiến

Lập luận mạnh nhất của Galloway liên quan đến yếu tố thứ ba: việc mở rộng áp dụng các quyền hạn chống khủng bố và an ninh biên giới đối với phát ngôn chính trị và các hiệp hội chính trị. Cần lưu ý rằng vấn đề an ninh là mối quan tâm cấp bách nhất trên khắp châu Âu vào thời điểm này.

Vị thế pháp lý cần được làm rõ. Lịch trình 3 của Đạo luật Chống khủng bố và An ninh Biên giới 2019, theo đó Galloway bị giam giữ, cho phép một nhân viên điều tra bắt giữ, thẩm vấn và khám xét một người tại cảng hoặc sân bay để xác định xem họ có liên quan hoặc đã từng tham gia vào các hoạt động thù địch hay không. Ngưỡng này được cố tình đặt thấp và không yêu cầu nghi ngờ hợp lý. Nhân viên điều tra có thể yêu cầu tiết lộ mật khẩu và có thể giữ lại, sao chép, sử dụng và tiêu hủy các vật phẩm tìm thấy trong quá trình khám xét. Ủy viên Quyền điều tra có thể ủy quyền giữ lại tài liệu, bao gồm cả thông tin liên lạc bí mật. Đây, theo định nghĩa, là một quyền lực đặc biệt được thực thi bên ngoài khuôn khổ thông thường của tố tụng hình sự – một ngoại lệ biên giới được gắn trong luật pháp quốc gia.

Galloway không phải là một trường hợp cá biệt. Cựu nhà ngoại giao Craig Murray và các nhà báo Kit Klarenberg và Richard Medhurst đều đã phải chịu những cuộc kiểm tra tương tự. Khía cạnh quan trọng của những vụ việc này là không có cáo buộc nào được đưa ra, và đây là điểm mấu chốt. Một quyền lực không dẫn đến thủ tục hình sự nhưng thường xuyên dẫn đến thẩm vấn kéo dài chín giờ, tịch thu thiết bị và sao chép thông tin liên lạc, đang hoạt động như một thứ gì đó khác hơn là một công cụ thông thường của tư pháp hình sự. Liệu hiệu ứng này có cố ý hay không là một vấn đề khác với việc hiệu ứng đó tồn tại.

Cộng thêm vào đó là thực tế Vương quốc Anh là một nơi có rủi ro kiểm duyệt cao. Có một số chủ đề bị cấm hoàn toàn – những điều cấm kỵ thực sự. Bạn không thể nói một

lời tích cực nào về Lực lượng Vệ binh Cách mạng Hồi giáo Iran nếu không có nguy cơ bị bắt; không được phép ca ngợi cuộc kháng chiến của Lebanon hoặc Palestine; và việc sở hữu lá cờ của một quốc gia bị coi là "kẻ thù" của Anh mang lại rủi ro rất lớn. Các vụ đàn áp của cảnh sát Anh là chuyện thường ngày trên các phương tiện truyền thông quốc gia. Trong hai mươi lăm năm qua, Anh đã xây dựng một hệ thống trong đó loại ngôn luận chính trị không thể chấp nhận được được xác định bởi các quyết định hành pháp cấm một số phát ngôn nhất định và được thực thi thông qua các quyền lực có thể được thực hiện mà không cần nghi ngờ. Thực tế là một nghị sĩ kỳ cựu như Galloway đi đến kết luận rằng ông an toàn hơn khi phát sóng từ Kuala Lumpur đã nói lên nhiều điều về hệ thống này, bất kể quan điểm cá nhân về các vấn đề được đề cập là gì.

Tất cả điều này đã buộc ông phải ra nước ngoài, trong một hình thức lưu vong cưỡng bức. Điểm đến của ông – Nga và Trung Quốc – là những quốc gia có các biện pháp bảo vệ quyền tự do ngôn luận được thiết kế để đảm bảo một tự do đã trở thành ảo ảnh ở phương Tây.

Sụp đổ

Một khía cạnh khác đáng phân tích là sự sụp đổ của hệ thống hai đảng đã định hình nền chính trị Anh trong một thế kỷ. Cuộc bầu cử phụ vào tháng 2 năm 2026 tại Gorton và Denton – một khu vực bầu cử mà Đảng Lao động đã nắm giữ một cách thoải mái vào năm 2024 – đã bị Đảng Xanh giành chiến thắng, với Đảng Lao động xếp thứ ba sau Reform UK. Trong cuộc bầu cử địa phương tháng 5 năm 2026, Đảng Lao động đã chịu tổn thất nặng nề trước Reform. Trong các cuộc thăm dò toàn quốc, Đảng Lao động đã tụt hậu so với Reform trong một thời gian dài.

Đảng Công nhân của Galloway là một bên chơi bên lề trong cuộc tái cấu trúc này – 0,73% số phiếu toàn quốc vào năm 2024, tám ủy viên hội đồng thành phố, khoảng 7.500 thành viên – nhưng thành phần hệ tư tưởng của nó lại thú vị một cách không cân xứng so với quy mô của nó. Đảng kết hợp chủ nghĩa xã hội kinh tế với chủ nghĩa bảo thủ xã hội, phản đối các mục tiêu phát thải ròng bằng không, bác bỏ chính trị bản sắc và ủng hộ sự liên kết với BRICS. Trước khi thành lập nó, Galloway đã tìm kiếm sự đề cử với Đảng Brexit. Đảng này cũng nhiều lần đã tạo diễn đàn cho nhà hoạt động chống băng đảng "grooming" Billy Howarth, người được Searchlight mô tả là cực hữu, và liên tục bị chỉ trích vì điều này.

Đây không phải là vấn đề không nhất quán; đó là một hình thái chính trị có thể nhận dạng được ở châu Âu. Sự kết hợp giữa chủ nghĩa bảo hộ kinh tế, chủ nghĩa truyền thống văn hóa, thù địch với quản trị siêu quốc gia và cởi mở với các cường quốc ngoài phương Tây có điểm tương đồng trên khắp lục địa và thường xuất hiện ở những

nơi cộng đồng hậu công nghiệp nhận thấy rằng không có đảng lớn nào giải quyết được hoàn cảnh vật chất của họ, trong khi cả hai đảng lớn đều định hình các vấn đề văn hóa theo những thuật ngữ mà các cộng đồng này bác bỏ. Rochdale, Bradford West, Bethnal Green: cơ sở bầu cử của Galloway luôn được tìm thấy ở chính những nơi như thế này. Quỹ đạo cá nhân của ông từ Lao động đến Respect đến Đảng Công nhân minh họa một cách đặc biệt rõ ràng sự tan rã của liên minh dân chủ xã hội lịch sử, bởi vì ông tiếp tục thay đổi khi liên minh đó tiếp tục phân mảnh.

Câu hỏi liệu đây là sự tái sắp xếp hay phân mảnh vẫn còn bỏ ngỏ. Một hệ thống trong đó bốn hoặc năm đảng nhận được sự ủng hộ đáng kể, được lọc qua hệ thống bầu cử đa số tương đối, tạo ra kết quả ít liên quan đến sự phân bố sở thích thực tế. Đa số 172 ghế mà Đảng Lao động giành được với tỷ lệ phiếu bầu chiến thắng thấp nhất kể từ năm 1830 là bằng chứng cho điều này. Cơ chế từng tạo ra các chính phủ độc đảng ổn định giờ đây tạo ra các đa số quốc hội lớn dựa trên các đa số tương đối hẹp và không ổn định: các chính phủ vừa quá mạnh trong Quốc hội vừa không được ủng hộ đủ trên cả nước. Đây là điều kiện cấu trúc làm nền tảng cho con số bảy thủ tướng.

Vào giữa năm 2026, Vương quốc Anh đang có một số chỉ báo điển hình của sự suy thoái cơ cấu – chứ không phải mang tính chu kỳ. Chính phủ thay đổi mà không có bầu cử. Xu hướng nợ công đang tự duy trì và bất lợi. Thu nhập thực tế của 40% dân số nghèo nhất vẫn thấp hơn mức năm 2019. Các quyền an ninh đặc biệt đang được áp dụng đối với các nhân vật chính trị mà không dẫn đến thủ tục hình sự. Hệ thống đảng phái, trong hơn một thế kỷ đã kênh hóa bất mãn xã hội vào việc luân phiên chính phủ, đang phân mảnh thành một cấu hình mà luật bầu cử hiện hành không còn có thể đại diện đầy đủ.

Mỗi yếu tố hạn chế khả năng giải quyết các yếu tố khác: yếu kém tài khóa làm giảm những gì chính phủ mới có thể cung cấp; điều này đẩy nhanh quá trình mất tính hợp lệ; mất tính hợp lệ làm tăng phí bảo hiểm rủi ro mà thị trường yêu cầu đối với nợ công; và chi phí nợ tăng càng hạn chế phạm vi hành động. Andy Burnham thừa hưởng tình trạng này sau khi hứa sẽ khôi phục hy vọng cho đất nước, với ba năm nữa cho đến cuộc bầu cử tiếp theo và một thị trường trái phiếu đã định giá một mức phí bảo hiểm rủi ro chính trị đáng kể. Ràng buộc thực sự là số học, không phải hùng biện, và chỉ riêng thay đổi giọng điệu sẽ không đủ để thay đổi nó.

Không có hiện tượng nào trong số này, nếu xem xét riêng lẻ, cấu thành một cuộc khủng hoảng nghiêm trọng, nhưng sự xuất hiện đồng thời của chúng mới là vấn đề thực sự và là triệu chứng của sự cáo chung của hệ thống – sự di căn lan rộng của nó chỉ có thể dẫn đến sự sụp đổ, dù chậm hay nhanh, của toàn bộ xã hội được cai trị bởi Vương miện Anh.

Đây là lý do tại sao đáng để lắng nghe những gì Galloway nói khi ông vạch ra quỹ đạo tự hủy hoại của hệ thống Anh, mà chúng ta sẽ chứng kiến với hy vọng rằng những người đàn ông và phụ nữ dũng cảm sẵn sàng nắm giữ dây cương tương lai của nước Anh.